

borove seje bere ali ne, se ve da vsacemu odborniku je zapisnik na razpolaganje v pisarni Matičini odprt. — Soglasni sklep je bil, da se čitanje opusti.

Potem poroča odbornik in „Matice“ tajnik A. Praprotnik o različnih Matičnih zadevah tako le:

„Od zadnje odborove seje, ki je bila 21. februarja t. l., pristopili so k „Matici“ ti-le gospodje: Žlogar Anton, kaplan v Mokronogu, — Lokar Jožef, pisar pri kmetijski družbi v Ljubljani, — Muri Anzelm, trgovec z lesom na Koroškem Jezeru, — Stritar Jožef, c. kr. gimn. profesor na Dunaji, — Lavtar Valentin, kaplan v Višnji gori, — Gerzin Matija, kaplan pri Fari na Kočevskem, — Užnik Ivan, profesor na realki v Trstu, — Flego Peter, škofov kaplan v Trstu, — šolska knjižnica v Blagovici, — Obran Lovro, kaplan v Dolu v Laški dekaniji, — Mohar Blaž, posestnik in župan v Škofji Loki, — dr. Arko Anton, okrajni zdravnik v Škofji Loki, — Pušl Tomaž, rokodelc v Doberlevesi in Omers Jožef, duhovnik v Trstu. — V glavni knjigi je sedaj zadnja številka 3124.

Umril je prof. Ivan Tušek, velecenjeni slovenski pisatelj in bivši tajnik „Matice“. Naj mu blag spomin ostane v zgodovini Matičini!

Izmed dopisov, ki jih je „Matica“ zadnji čas sprejela, navajamo:

1. Gosp. Matija Dobršek, notarski koncipijent v Kozjem, nasvetuje, naj se v prihodnje tistim udom, kateri se za to oglasé in stroške plačajo, trdo vezane knjige pošiljajo.

2. Prvosednik c. kr. deželne sodnije v Ljubljani prosi, da bi se knjižnici Ljubljanske kaznilnice podarilo primernih Matičinih knjig.

3. Fr. Köke pošilja na ogled z Dunaja prve iztise novih zemljevidov, kateri so jako lično izdelani, in prosi, naj se mu izplača zaostali dolg.

4. Gosp. Gašper Križnik v Motniku pošilja 25 pisanih pôl „narodnega blaga“, največ raznih pravlic, ki jih je nabral v Motniku na, Vranskem in v Tuhinju, in želi za svoj trud nagrade.

5. Akademično literarno društvo „Hrvat“ (Clementinum) v Pragi prosi, da bi mu „Matica“ poslala en iztis vsake izdane knjige.

6. Učiteljsko društvo za Slovenski Štajer prosi, da bi se zaostale knjige (5. udov) podarile učiteljski knjižnici v Ljutomeru.

7. Gosp. Fr. Šumi nasvetuje, da bi Matica izdala djansko Rusko slovnico in sicer po nemški „Praktisch-theoretischer Lehrgang der russischen Schrift- und Umgangssprache nach der Robertson'schen Methode“.

8. Gospá Lujiza Pesjakova izročá svoj rokopis „v gozdu“ in piše, da je pripravljena „Matici“ izročiti svoje izbrane izvirne poetične in prozaične spise.

9. Gosp. Bož. Raič pošilja za „Časopis Matice slovenske“ dva spisa.

10. Gosp. Fr. Hubad, profesor v Ptuj, pošilja za „Letopis“ dva prevoda („Praznik pravoslavnosti“, „Čigani na Črnigori“) „Verske razmere v Bosni in Hercegovini“, „Sok“ in „Prisega na Črnigori“, in naznanja, da namerava posloveniti dobroznano italijanski roman Manzovijev „I promessi sposi“, ako bi ga „Matica“ hotela natisniti.

11. Smithsonianov ustav iz Washingtona v Ameriki piše, da je prejel lanske Matičine knjige, za katere izreka svoje hvaležno pripoznanje.

12. Gosp. Fr. Peterlin vpraša, kaj je z njegovo zbirko narodnih povedek, ki jih je leta 1871. „Matici“ poslal in ki jih je v pregled dobil gosp. dr. Krek v Gradcu. Odgovorilo se mu je, da do sedaj se narodno blago še ni moglo za natis pripraviti, ker to dá veliko

dela in tudi zato ne, ker gg. pregledniki še niso vsega pregledali.

13. Gosp. prof. Fr. Šuklje je poslal životopis „Palackega“, ki se je po sklepu odseka za izdavanje knjig gosp. prof. Vavrú-u izročil v pregled.

14. Gosp. Terstenjak je za Letopis poslal poslednji svoj spis „Slovanski elementi v Venetščini“.

15. Gosp. dr. Gestrin odhajaje iz Škofje Loke priporoča za tamkajšnjega poverjenika gospoda župana Moharja.

16. Gosp. prof. V. Urbas je poslal rokopis o Costovem životopisu.

17. Gosp. Miha Lendovšek, kaplan in katehet v Ptuj, pošilja zbrane spise Val. Orožna.

Kar je bilo v zadnji seji naročeno, dovršilo se je tako le:

1. Gospodje Parapat, Raič in Trstenjak so bili naprošeni, naj sestavijo načrt „Časopisu Matice slov.“ Naprošeni gospodje so to storili; njihove nasvete je potem odsek za izdavanje knjig v seji 2. maja obravnaval in določil, da se prvi list znanstvenega časopisa dá na svitlo in zarad tega po časnikih napravi poziv na naročbo in za pridobitev časopisu primernih člankov. — Do danes se je za ta list oglasilo 71 naročnikov, izmed katerih so nekateri tudi že naročnino vplačali vkup 24 gold. 50 kr. Mnogo naročnikov pa je odboru razodelo misel, naj se s tem listom počaka do novega leta, do tistega časa pa naj se naročniki še enkrat vabijo, da se jih oglasi vsaj toliko, da bi časopis s podporo Matice mogel izhajati.

2. „Potovanje okoli sveta“ v 80 dneh predstavlja g. Hostnik.

3. Rokopis „Zgodovine slovenskega slovstva“, ki jo je spisal g. prof. Julij pl. Kleinmayr, je odsek za izdavanje knjig povrnil pisatelju z željo, naj bi jo preuredil in dopolnil; isto tako je odsek tudi vkrenil o Koroških narodnih pesmah.

4. Odsek za izdavanje knjig nasvetuje, naj bi se g. Parapatovemu spisu o Fr. Andr. Šegi natisnilo le nekoliko slik v Letopisu, da se svetu pokaže velika vrednost del tega umetnika.

6. Životopis dr. Coste se že za natis pripravlja; tudi podoba dr. Coste je že gotova.

7. Zagrebškega gosp. prof. Marna rokopis: „Hrvatska slovnica“ dal se je v pregled g. M. Cigaletu in g. prof. Žakelju.

Knjige za leto 1877. se pridno tiskajo. „Letopisa“, ki bode obširen, je natisnenega že 8 pôl.

Tudi zemljevidi bodo kmalu gotovi.

(Konec prihodnjič.)

Šolske stvari.

Šolska poročila koncem letošnjega šolskega leta.

27. Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums in Görz 1877.

Znanstveni spisi v tem sporočilu so: 1) „Neugriechische Volkslieder in deutscher Uebersetzung“; spisal dr. A. Luber; 2) „Popravki in dostavki k lanskemu spisu“: „O določevanju časa, poldnevnika itd.“; spisal prof. M. Vodušek. — Šolska statistika kaže to-le: Pripravljavnica za obe srednji šoli (gimn. in realko) je imela konec leta 54 (slov.) učencev. Prvi gimnazijski razred je bil na 2 oddelka razdeljen. V vseh 8 razredih je bilo 272 učencev; Slovencev 130, Italijanov 118, Nemcev 24 (prav za prav 14; ostali so se menda dali

le zapisati za Nemce). Razen obligatnih predmetov se je učila italijanščina za Neitalijane in slovenščina za Neslovence, — vsak teh 2 jezikov v 2 tečajih. (Čudno je, da sta imela oba italijanska tečaja samo 14 učencev, oba slovenska pa celó le 6 učencev). Učila se je dalje stenografija, petje, prostoročno risanje in slednjič telovadstvo (poslednje poleti). — Profesorjev, učiteljev in suplentov je bilo 18, katerih eden je stalno odpuščen (kot šolski nadzornik), dva sta bila bolehna (1 teh je umrl), 5 je bilo suplentov. — Šolnina je znesla na gimnaziji v 1. semestru 1300, v 2. semestru 1136 gold., skup tedaj 2436; v pripravljavnici pa v obeh semestrih 307 gld. 50 kr. — Štipendiji znašajo 4968 gld. 58 kr. — Gimnazij ima tudi svoj pomočni zalag znašajoč 2500 gold. (nominalnih), od katerih spada 1600 gold. k posebnemu „grof Gyulaijevemu“ zalogu. — V „Andrejšiči“ (t. j. knezo-nadškofovo-Werdenberškem zavodu) je 47 gimn. učencev. — Učni pomočki so stali 892 gl., botaniškega vrta vzdrževanje pa 50 gld.

17. Jahresbericht der k. k. Oberrealschule in Görz 1877.

Na čelu temu sporočilu nahajamo za veščake in neveščake jako mikavni obširni spis g. prof. Fr. Erjavec-a: „Die malakologischen Verhältnisse der Grafenschaft Görz“. Od 114 strani, ki jih šteje letnik, obsega jih ta spis 82. Vvod pravi razpravi je popis Goriške dežele, katero je g. profesor večkrat vso prehodil. — Učiteljev je imela viša realka 16; med temi direktor in 7 profesorjev (1 odpuščen); suplentje so bili 4. — Nezapovedani predmeti so tisti, kakor na gimnaziji s tem razločkom, da slov. tečaja za Neslovence ni bilo (gotovo zaradi pomanjkanja poslušalcev), pa tudi v italijanskem tečaju so bili samo 4 prostovoljci. — Po narodnosti je bilo v vseh 7 razredih 30 Nemcev, 127 Italijanov in 40 Slovencev, skup 197 učencev; v pripravljavnici pa (katera služi, kakor gimnazijska, obema srednjima šolama) je bilo 87 učencev (6 Nemcev in 81 Italijanov). — Šolnina znaša v obeh semestrih s pripravljavnico vred 2264 gold. 50 kr. — Štipendijev je samo 210 gold. — Za vsakošne učne pomočke se je potrosilo 1200 gld. Pridejan je letopisu pregled meteorologičnih opazovanj v l. 1876. na Goriškem opazovališču.

* Iz Novomesta došel je vredništvu iz častitih rok pojasnilo, da zaradi bistvenih ovir v slovenskem jeziku za letošnje šolsko poročilo gimnazije Novomeške že izbrani članek ni prišel na svetlo, da tedaj po takem pritožba Novičnega referenta v 31. listu, ki gre na to, da „veje slovenščini nemili veter“ dandanes v šolah, vsaj za gimnazijo Novomeško ni upravičena.

Zabavno berilo.

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

2.

(Dalje.)

Sultan pa zmirom lenobo pase v svojih sobanah, ni mu na mari svakovo svarilo, ne oznanilo vernega age, kateri je svojo vest in svoj nasvèt moral platiti sè smrtjo, ki mu je prizadela jo baš roka tega gospoda, tega „despota“ (samosilnika), kateremu na ljubo je bojeval in krvavel v nerazmernem boji; že prodirajo šipi (pfeil) in streli v sultanove sobane, pa še zmirom gnjije, morda je že potratil vse svoje telesne in duševne moči o samopašnih radovankah, ali pa se posmehuje svojih

emirov strahu. Čudovito, vendar čudovito je to! — Kazančić je iz svojega stranskega zakotja videl, da se neumorno jate za jatami podé k serajlu, že dvakrat je slišal, kako zmagoslavno vreščé uporniki, kako se njih vrisek razgrinja po zraku, lahko torej mane roci in radostno trdi: „Zgodilo se je! pregovoril je Brankovića, da je izdal domovino, in z izdajo je zmogel Srbsko; izdaja pogubila bode tudi njega — in umori, izdala ga bode njegovih vojščakov blaznost, poginil bode pod njihovimi meči in buzdovami, kakor kak pes, a nihče ne bode zvedel, na katero stran so vetrovi raznesli prah trupa Bajazetovega, ki je samega sebe zval Ilderima. Božja pravica in Kriščeve vere slava je to, da nje vrage davijo drug drugega, hahoj!“ — vsiknil je jako, popolnoma je bil zabil, kdé tako neprilično uzde prepušča svojej radosti; al to trenutje bi bil smel še glasnejše krikati, pa bi nihče ne bil slišal ga, a da je tudi kedo začul ga, veroval bi bil, da kavrin sam z njim vred vriščé; „hahoj!“ — kriknil je Kazančić — „Bisurman mori Bisurmana, kedó bi se bil nadejal, da bode tako brzo, a še danes Srbska slavila svoje vstajenje?!“ — začudil se je radostno preverjen in obrnil v Jefrema.

Ta je bil hladnejši nego vojvoda, prikimal je z glavo in opomnil: „Sam vidim, da je to poslednji dan sultanu in njegovih tovarišev; ali pa bode po trinajstih letih danes Srbske slave prvi dan, tega ne znam. Kaj začne Srbski ljud, ker je njegove vojščake Bajazet odpeljal iz domovine sebi na prid? — Kaj začno vojščaki v daleki tujini, kristijanstvo sredi najgrozovitejših sovražnikov, brez vodnikov?“

„Ali brez vodnikov?!“ — začudil se je vojvoda — in ponosno je vsklonil glavo.

„Vojvoda, ti ne znaš, da midva morebiti ne bodeva nikoli več videla svojih bratov; mesto je zaprto, saj si slišal, pazi, ti besneži“ — dejal je in pokazal uporniške jate, ki so o glušečem vrišči korak za korakom pomikale se naprej, pa zadržane pomaknile se nazaj, kakor voda, ki se kroži v vrtinci — „ti besneži“ — govoril je Jefrem — „slavili bodo svojo zmago s pobojem ubogih kristijanov, kolikor jih najdejo v Brusi, a ne daj Bog, da bi naše brate tam v taboru poplaval njih naval!“

„Ali so babe!“ — razhudil se je Kazančić — „zakaj zaničuješ svoj narod, da bi mogel vdati se taki surovi množini?“ — poprašal je, kar iskriale so se mu oči.

„Saj je že vdal se enkrat“ — oponesel je Jefrem.

„Tej surovini se ni vdal še nikoli“ — odbil je Kazančić — „potlačila jih je izdaja lastnih bratov, katerim je slaboglasni Branković bil načelnik. A ta, ki je osnoval izdajo, Bajazet, pa ta, ki je zavrgel slavo in sužnost odbrat si, Lazarjević, morda že zdaj-le izdihujeta vsak svojo dušo.“

„Čuj, kaj je to, vojvoda?“ — poprašal je Jefrem in vojvodo potegnil za levjo kožo, ki mu je visela ob plečih, da je zavehral Kazančić.

Od serajla, kjer je doslé razsajal najsilnejši hrup, nista slišala ničesar več, in tudi ti, ki so se tlačili in gnali k serajlu, pa so še daleč bili, i ti so umolknili, nehali so se riniti naprej, beseda „padišah!“ je bila z grozo prešinila vse vrste.

„Ubili so ga, zdaj pa jih je strah krvavega čina, to je — to!“ — opomnil je Kazančić brzo.

Jefrem ni opomnil ničesar, dvomljivo je odmajeval z glavo, kajti ni se mu ta nagli spremin zdel, da je nastopek zmagi, ki bi bila raji razmnožila njih besnost; ali so zadeli na kako neprestopno težavo... ali pa so ne mara popolnoma onemogli? — znal je, Bisurman — kakor se hitro blasniški besno razvname, da se take urno zopet zaziblje v največo nemoč.